

Tūrisma piedāvājuma veidošana, motivējot un iesaistot vietējo sabiedrību Slīteres nacionālā parka pieredze

Juris Smaļinskis
LLTA “Lauku ceļotājs”
Hotel Islande, 09.06.2010.

VIDES

MINISTRIJA

Par projektā īstenoto

Projekts: *Vides politikas un pārvaldības priekšlikumu izstrāde, demonstrējot tūrisma attīstības ieguvumus vides, sociālajā un ekonomikas jomā Slīteres nacionālajā parkā (LIFE07 ENV/LV/000981)*

Project: *Proposals for environmental policy and governance based on demonstration of environmental, social and economic benefits from tourism in the Slitere national park - a NATURA 2000 territory (LIFE07 ENV/LV/000981)*

3 gadus ilgs projekts

Demonstrācijas vieta: Slīteres nac.p.

Projekts nav tikai par dabas aizsardzību

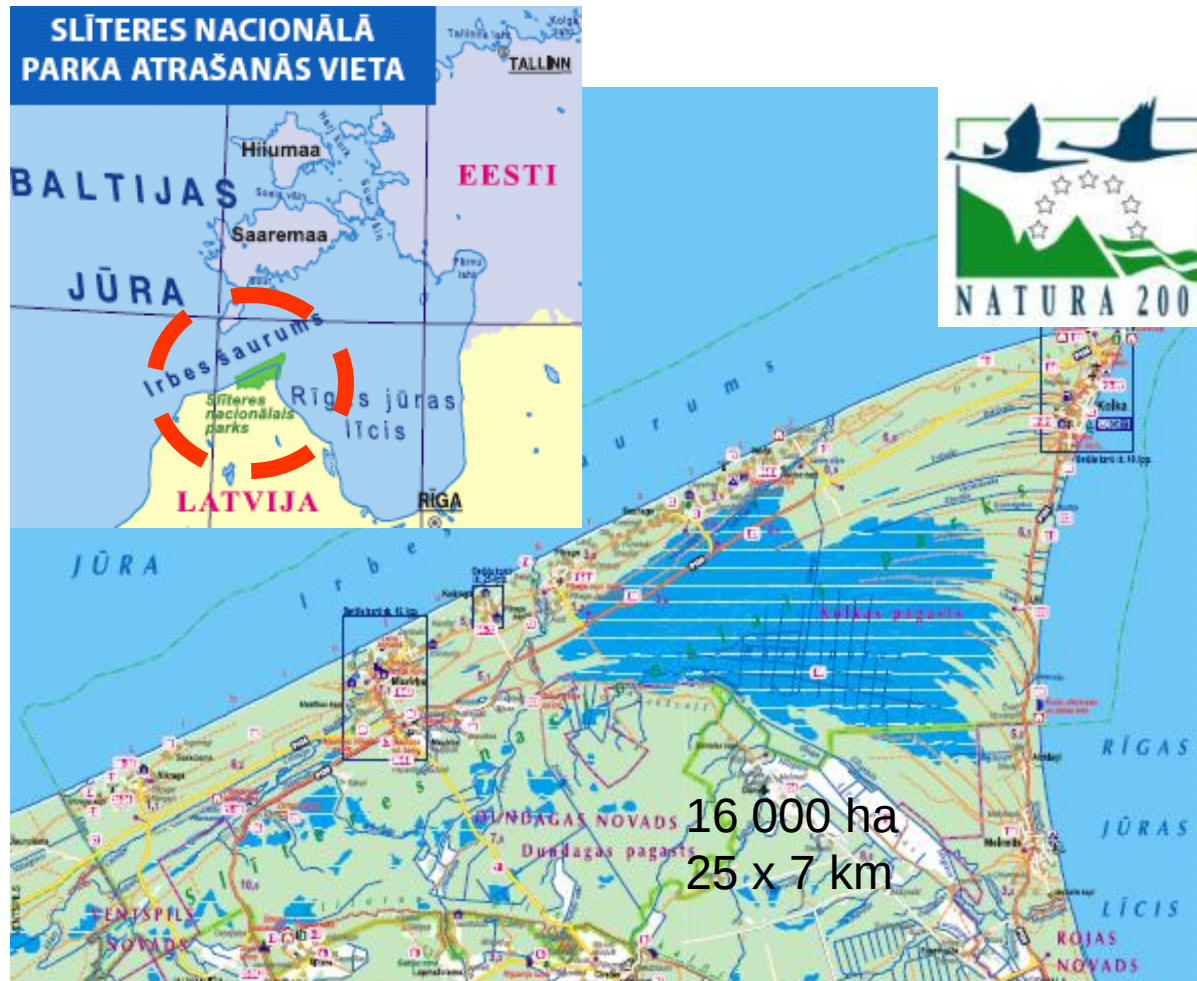
Pieeja: arī cilvēks ir nac.p. sastāvdaļa

*Lietas, kuras darām Slīterē –
pārņemamas valstī*

***Ko praktisku un noderīgu esam
panākuši?***

Slīteres nacionālā parka atrašanās vieta

Nozīmīgākās vērtības – SNP izveidošanas pamats (daba)

Nozīmīgākās vērtības – SNP izveidošanas pamats (kultūrvēsture)

Caurlaide pierobežas režīma zonā – **ПРОПУСК**

СССР

МИНИСТЕРСТВО
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Разрешается гр. Кернгер
(фамилия)
Эдвард Викторович 1974 г.р.
(имя, отчество и год рождения)
въезд и проживание в поселок Александровский
(указывается точно название города, селения
и в состав какой республики, края, области этот пункт входит)
Цель поездки по службе пере-
селения
Вместе следуют дети, не достигшие 16 лет нет
(указывается
имя и возраст каждого ребенка)
Действителен при предъявлении паспорта XI-мк
(указывается
серия, № паспорта, кем, когда выдан)
№ 29944 выд. 2.03.1990 г. Троицкий
РОВД г. Рига пропуску до 22 декабря 1991 г.

III-ЛР № 156668

Латвийская Республика
(республ., кр., обл.)
ОВД Визовского
(наименование органа внутренних дел)
предместья г. Риги
22 декабря 1990 г.

Начальник Шоуф

Slēgta teritorija (rezervāts, pierobeža)

Mana pieredze

Vietējo iedzīvotāju mentalitāte

Sabiedrības "stereotipi"

Militārais mantojums

*Šāds foto bija “dzimtenes nodevība” –
KPSR 58. pants*

Militārie stāsti (t.sk. par Slīteres NP) – www.celotajs.lv

Atpūta laukos

Sākums Naktsmitnes Ceļojumu maršruti **Vērts redzēt** Profesionālā informācija Par mums

Piedienoties

Militārais mantojums MAZIRBES ROBEŽAPSARDZĪBAS POSTENIS

Militārais mantojums **Mazirbes robežapsardzības postenis** - Latvija, Kurzeme, Talsu rajons Nr 30005

Militārais mantojums Specializācija Aktivitātes Karte **Stāsti** Atsauksmes Info

Stāsti [Skatīt visus stāstus](#)

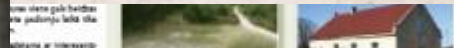
Datums	Stāsts
06.04.2010 Alanda Pūļņa	Caurlaide pierobežas režīma zona Atceros robežsargu reidus, ka notika pastiprināta kontrole – robežsargi ar bobikiem taisīja reidus un pat vairāk kārt vieniem un tiem pašiem cilvēkiem prasīja uzrādīt dokumentus Lasīt visu stāstu ...
06.04.2010 Vilnis Skuja	Slīteres valsts rezervāts pierobežas režīma zonā Ar robežsargiem nācās tikties bieži, taču no šādām tikšanās reizēm mēģinājām izvairīties, jo pierobežas zonā rezervāta darbinieki - vīri ar binokli rokā, karti somā un vēl fotokameru lika ikvienam robežsargam momentā apstāties un noskaidrot lietas apstākļus. Tad notika skaidrošanās, kas parasti ilga ne mazāk kā pusstundu. Ja pietiekami laicīgi izdevās pamanīt robežsargu mašīnu, ātri mukām mežā. Mums pat bija tāds izsauciens „zaļie brauc” Lasīt visu stāstu ...
06.04.2010 Ina Brauna	Pierobežas režīma zona .. aiz muguras izdzirdējis „Stoj, ruki verh!” (Stāt, rokas gaisā). Tā ar rokām gaisā gājis vairākus kilometrus līdz Ušiem, kur pie kāda staba kontaktlīdzdas (tajā laikā bija pārmēsājami telefona aparāti un noteiktas pieslēguma vietas, no kurām varēja sazināties) noskaidrota viņa personība. Pēc tā esot atlaists. Lasīt visu stāstu ...
06.04.2010 Andra Ratkeviča	Robežsargu "mācības" Šādu iebaidīšanas metodes ideja bijusi „tālejoša”, - lai ikviens vietējais iedzīvotājs, kas ieraudzījis svešinieku pierobežas zonā, nekavējoties par šo faktu ziņotu robežsargiem. Lasīt visu stāstu ...

[Pievienot Jūsu stāstu](#)

“Neērtā sajūta” par padomju laiku vēsturi
Arī tā ir vēstures sastāvdaļa ar lielu un neizmantotu tūrisma potenciālu

© Lauku ceļotājs, Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, tel.: 67617600, fakss: 67630041, e-pasts: lauku@celotajs.lv

Slīteres nacionālā parka tūrisma maršruti – ko darīt SNP?

*Visbiežāk tūristi izskrien cauri
Iekustējās vietējā sabiedrība
Mazinājās konflikts, jo konstruktīvs darbs
Ieinteresētība par savu novadu
Tūristi jau prasa un izmanto*

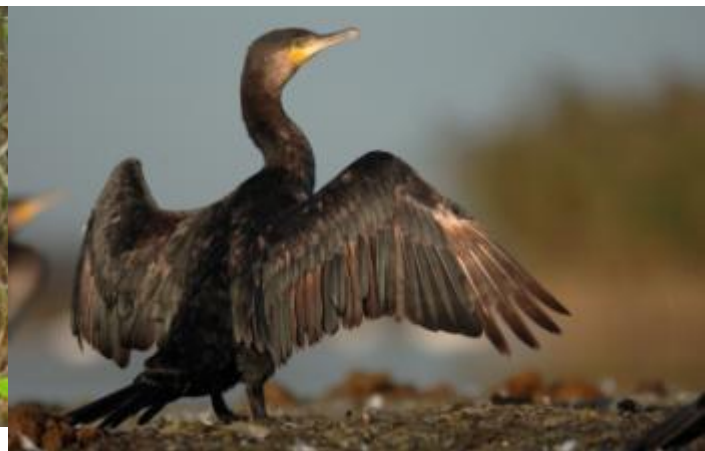
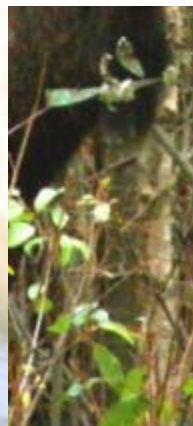
Putnu un dzīvnieku vērošanas produkti - inovācija

Vērojamā suga	Vērošanas vieta	Laiks					
		Mēneši					
		Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep
Bebrs	ūdensteces						
Meža cūka	lauki, pļavas						
Stirna	lauki, pļavas						
Alnis	meža lauces	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Lapsa	lauki, pļavas	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Staltbriedis	lauki, pļavas		- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	
Vilks	lauki, pļavas	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Lūsis	mežmalas	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Āpsis	lauki, pļavas	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Meža cauna	mežmalas	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
Odrs	ūdensteces	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

*Jauns piedāvājums – vietējie gidi
Gidu iniciēti apraksti
Iesaiste no SNP administrācijas
puses*

leguvumi

- Īsa un kodolīga informācija (2 A 4) + videi draudzīgi ☺
- Ātri un ērti atjaunojami
- Publiski ikvienam brīvi pieejami Internetā
- Saimnieks vai klients pats var printēt

Jau esošais piedāvājums

Jaunie informācijas stendi

*Uzstādījām 5 jaunus stendus
iesaistītie: SNP, DAP, pašvaldības, uzņēmēji, vietējie entuziasti,
NVO
Stendos ir "visi", nevis tikai "projekta partneri"
Tie ir "mūsu stendi" – attieksme!*

Jauno informācijas stendu koncepcija

- Praktiska un tūristiem aktuāla informācija ar pakalpojumiem
- Kvalitatīvs kartogrāfiskais materiāls
- Ko un kur darīt? Tūrisma maršruti
- Ko un kur DRĪKST darīt!
- Ieteikumi DAP vienotajam ĪADT stilam

Norādes uz jūru

Virza tūristu plūsmu, ieguvēji arī ne - uzņēmēji

Aktīvā tūrisma maršrutu marķējums

Maršruti =, kā orientēties?
Katrs dara kā māc!
Dara dārgi!
Vadlīnijas un priekšlikumi ĪADT
vienotajam stilam sadarbībā ar DAP
Jau marķē

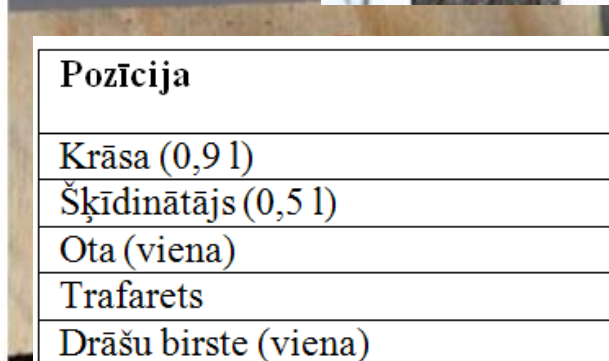
3. attēls: Kājāmgājēja trafareta paraugs¹

5. attēls: Ar pulverizatoru uz koka virsmas uzpūsts kājāmgājēja simbols

4. attēls: Velobraucēja tra

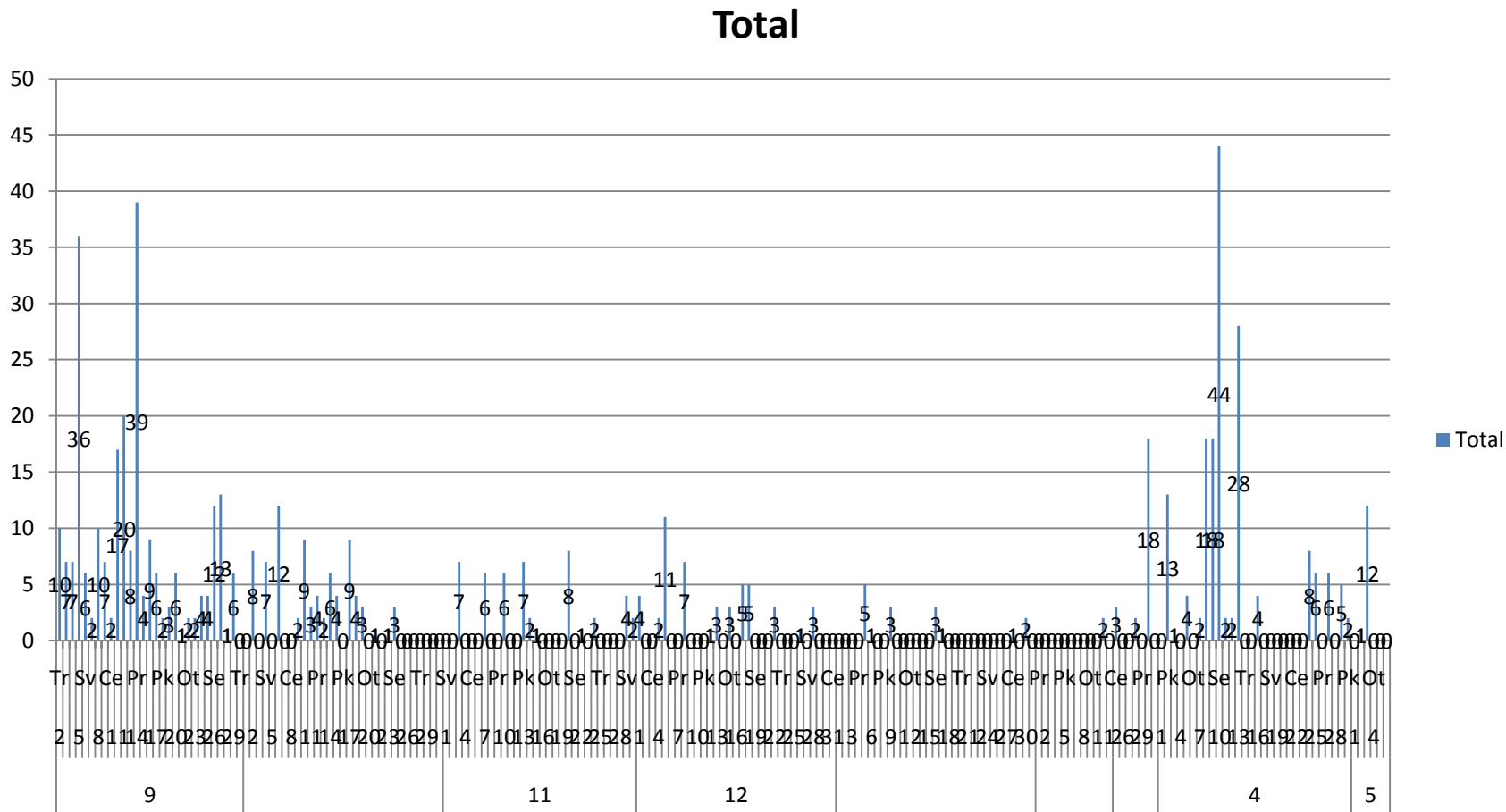
6. ve

Pozīcija	Aptuvenās izmaksas 5km garas takas marķēšanai Ls
Krāsa (0,9 l)	3.30 – 4.13 (0,2 l uz 1 km)
Šķīdinātājs (0,5 l)	1.16
Ota (viena)	~ 1.00
Trafarets	?
Drāšu birste (viena)	0,22
Transports – velosipēds vai kājas	-
Viena cilvēka darba diena	0 (brīvprātīgie) - ...?
KOPĀ	~ 6 Ls (> 1 Ls/km)

SNP elektroniskās uzskaites iekārtas – pirmoreiz Latvijā

Testa uzskaitē 10 mēnešu garumā

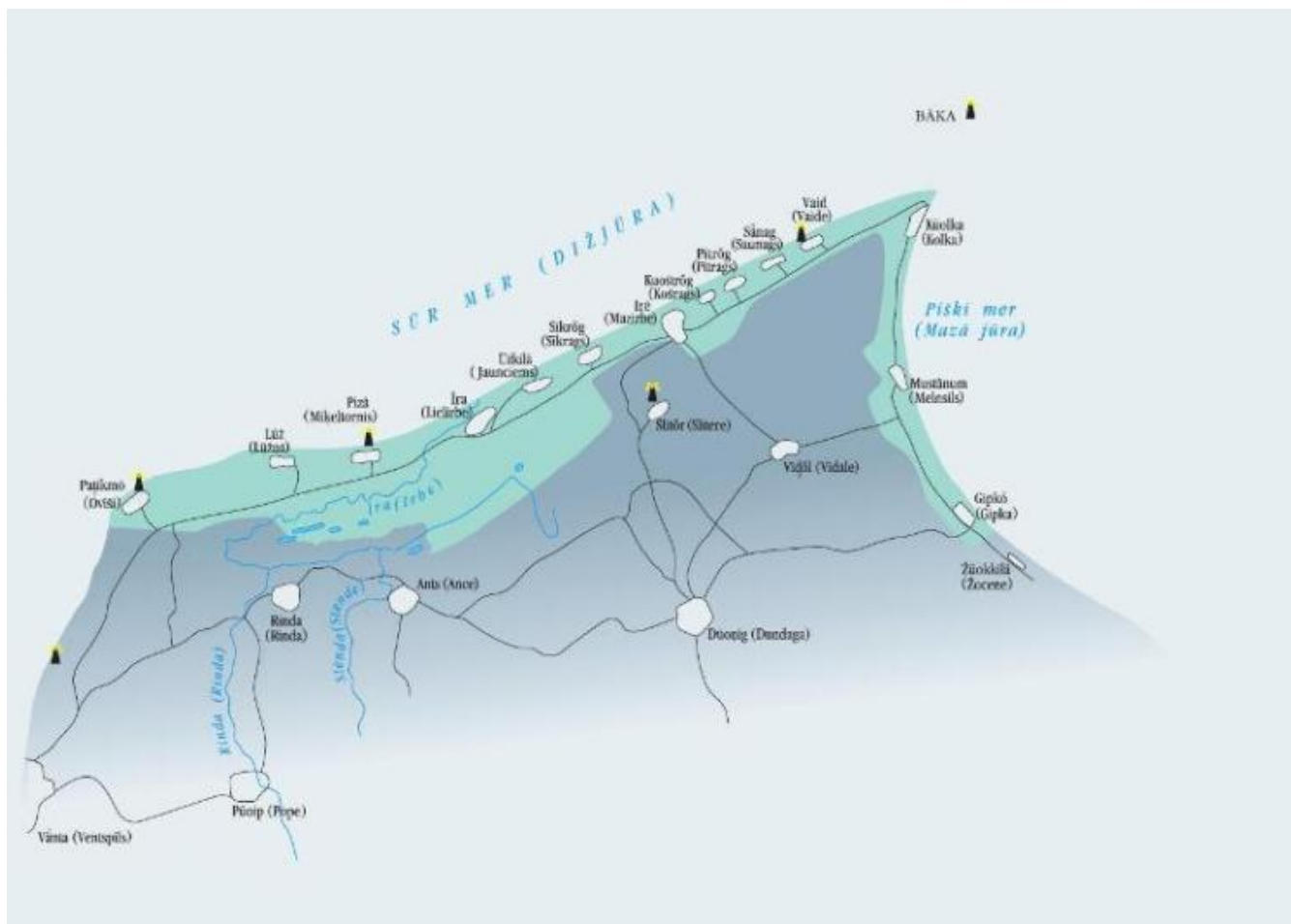

Slīteres nacionālā parka tūrisma ceļvedis

- Pirmais šāda satura izdevums par Latvijas nacionāliem parkiem
- Koncepts! Nevis copy - paste
- Iesaistīti: SNP administrācija, pašvaldība, uzņēmēji, vietējie entuziasti, novadpētnieki u.c. **Kopā > 20 cilvēki** un viņu dzīve
- **Ceļvedis balstās uz vietējo stāstiem un aculiecinieku pieredzēto!**
- Citi sadarbības aspekti
- Tapšanas laiks: 2 gadi
- LV, ENG (top)
- Arī e – vidē:
http://www.celotajs.lv/p/SliteresCelveDis2010/ebook_lv.html

Lībiešu stāsti Līvõd Rānda

Lībiešu vārdnīca/suvenīri

MAZĀ LATVIEŠU – LĪBIEŠU VĀRDNĪCA

Kūpinātas zivis (Foto: Tāls Tīcs)

Kūpinātas bulas (Foto: Andis Ruckis)

Atējo digastdājs Jāzons Jāzons

Māte Zemē Jāzons Jāzons

Barvika

Edienreizis – sliednālgāds
 Brokastis – brokastis
 Pusdienas – pusdienas
 Vakariņas – vakariņas

Edieni – sliednālgāds
 Arma gaļa (Arma gaļa) – korbā vārd
 Alus – vārd
 Ar mazu korbā cepst kartupeļi – dārd dārd nārd
 un brēdijas (Arma mērd) – ja brēdijas Arma mērd
 Barvika – barvika
 Baka – baka
 Brēdijas – brēdijas (vārd. brēd)
 Buktin (Buktin) – buktin
 (vārd. no kartupeļiem un grūbām)
 Bute – bute
 Cūkass gaļa – cūkass vārd
 Gailene – gailene, kājālgāds
 Kārtis – kārtis
 Kūpinātas zivis – kūpinātas vārd
 Lasa – lasa
 Lielais gaļa – liels vārd, vārdēj vārd
 Mērd – mērd
 Pankākas – pankākas
 Pīrāte – pīrāte
 Plūcikas cietāvēdas plūcikas – plūcikas vārd
 Pīrāte – pīrāte
 Rārd – rārd
 Sālta zivs, sālta bute, sālta rārd – sālta, pīrāte, pīrāte (vārd. no kartupeļiem)
 sālta mērd, sālta gaļa – vārd, pīrāte, pīrāte
 Skandruvā, dārd – dārd
 Šērdjāmā pūts – šērd
 Šērdē kārpi un spērd – dārd nārd ja spērd
 Tāls – tāls
 Vārdas pupas un dārd – dārd pūrd ja spērd
 Vārdas gaļa – vārd vārd
 Vins – vins
 Zāļu sējs – dārd sējs
 Zogruvā – dārd

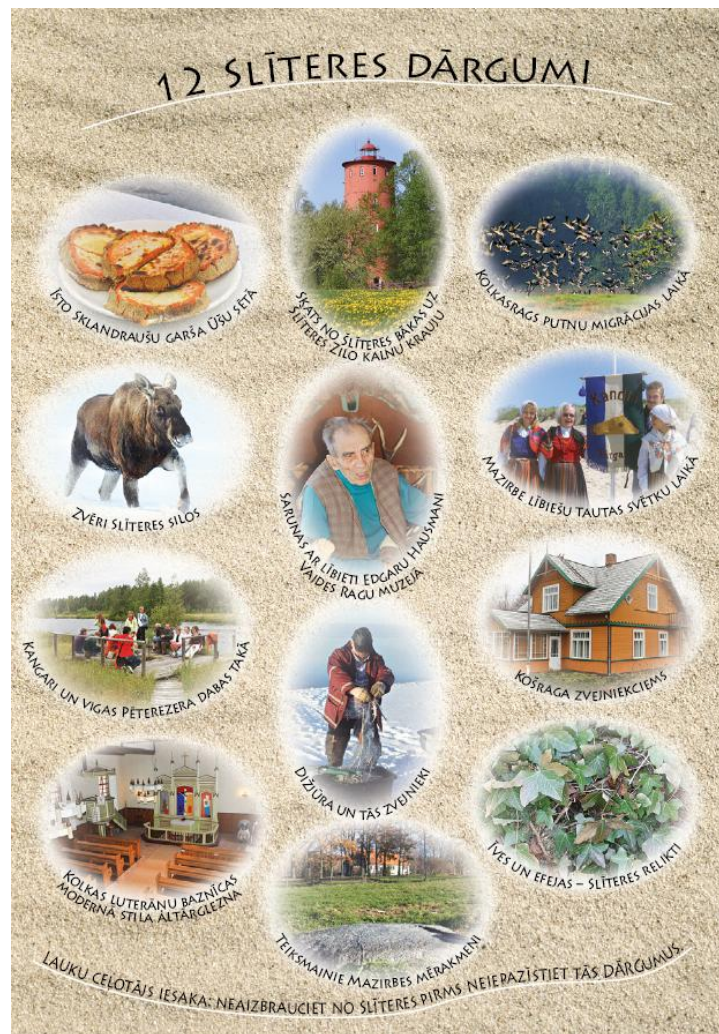
Tradīcijas un svētki – tradīcijas ja pūrd
 Jāzons Jāzons – Jāzons Jāzons
 Lieldienas – Lieldienas
 Vasarasvēde – Vasarasvēde
 Jāzons Jāzons – Jāzons Jāzons
 Ziemassvēde – Ziemassvēde

Tāls Jāzons: Jāzons Jāzons, Jāzons Jāzons
 Tāls Jāzons: Jāzons Jāzons, Jāzons Jāzons
 61

- Sadarbība ar lībiešu NVO
- Lai iedzīvotāji lieto valodu!
- Suvenīri – ideja no Dabas aizs. pl.

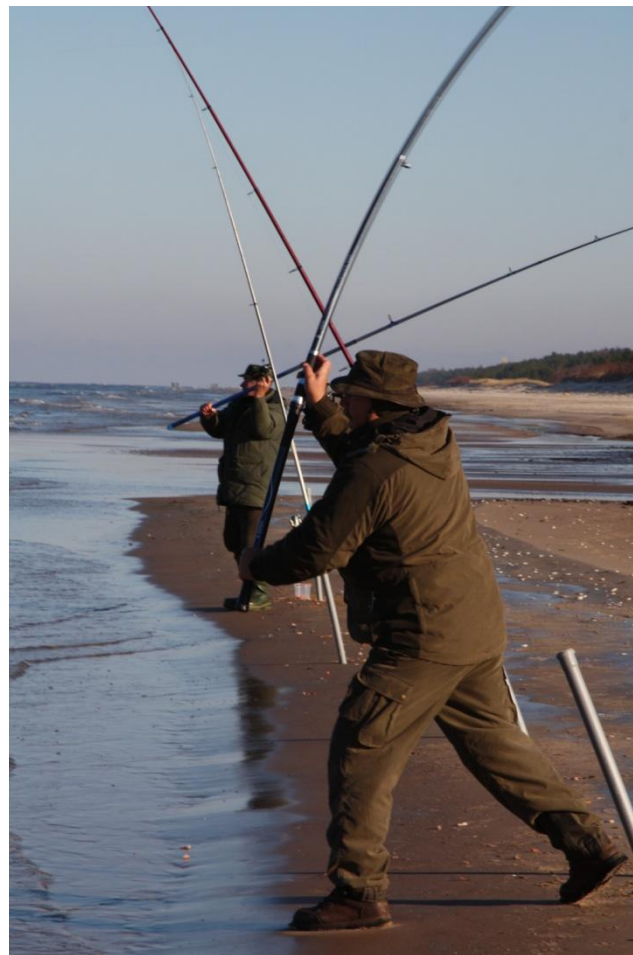

12 Slīteres dārgumi – bez to iepazīšanas neaizbrauciet!

Cik no Jums ir bijuši ???

- Slīteres valsts rezervātā (līdz 2000. g.?)
- Slīteres nacionālajā parkā?
- Cik ir bijuši vairākkārt?
- Kurš nav bijis nekad? 😊

Slīteres ceļotāja diena = ražots Slīterē 12.06.2010.

- Vietējo cilvēku iniciēta
- LC – organizatoriski –
administratīvā loma
- Dundagas novada domes
atbalsts
- Sadarbība ar pašvaldību, SNP
administrāciju, vietējiem
uzņēmējiem, TIC
- Žurnālistu tūre
- Vietējie produkti, maršruti,
ekskursijas (vadīs SNP,
pašvaldība, vietējie gidi u.c.)

Un vēl būs:

Sūrkakūd

Kalā Pivād

Slīteres ceļotāja diena www.celotajs.lv

Atpūta laukos

- Sākums
- Naktsmitnes
- Ceļojumu maršruti
- Vērts redzēt
- Profesionālā informācija
- Par mums

Lietotājs: ---
[Pieslēgties](#)

- Jaunumi
- Asociācija
- Kvalitāte
- Konferences
- Likumi
- Athbalsts
- Apmācība
- Mārketing
- Iepirkumi
- Piedāvājumi
- Presei
- Projekti
- Saites

2010. gada 12. jūnijsDundagas novads, Līvōd Rānda

SLĪTERES CEĻOTĀJU DIENA

informācija

programma

maršruti

pakalpojumi

ieteikt!

medijiem

kontakti

pamatinformācija

kā nokļūt

par slīteri

par projektu

par lībiešiem

laika ziņas

LĪVŌD RĀNDA!

Lauku ceļotājs aicina Jūs š.g.12. jūnijā piedalīties Slīteres ceļotāju dienā. Kopā ar savu ģimeni un draugiem Jūs varēsiet pavadīt piedzīvojumiem bagātu dienu Slīteres nacionālajā parkā. Slīteri varēsiet apceļot gan individuāli, gan gidu un vietējo iedzīvotāju pavadībā, izvēloties sev interesantāko maršrutu: ar kājām, auto, riteņiem vai laivām.

Vai Jūs esat kādreiz piedalījies ekspedīcijā, devies rīta zvejā kopā ar zvejniekiem vai vērojis kukaiņus, putnus un zvērus? Vai esat nogaršojis gardāko zivju zupu Kurzēmē "KALĀ PIVĀD" (līviski - zivs svētki)? Šajā dienā Jums ir iespēja iejusties rūdīta ceļotāja lomā un uzzināt daudz jauna par Slīteres nacionālo parku, vietējo iedzīvotāju tradīcijām, ēdieniem, dzērieniem, valodu un mūziku.

Tiekamies Slīterē!
Jūsu Lauku ceļotājs

Slīteres Ceļotāju diena

YouTube

0:00 / 4:45

Vēl dažas atziņas ...

- Konflikta menedžments ĪADT/NATURA = kopīgi darbi, kas noder “visiem spēlētājiem”
- Vislabāk to var īstenot “trešā – neitrālā puse”
- “Rīgā izdomātais” nedarbojas, ja vietējie to neatbalsta, neatzīst, paši nedarbojas līdzī, neredzot tajā jēgu un labumu
- Jābūt “trešai pusei”, kas to “lokālo vietu” redz arī “globālā” mērogā (tas, kas uz vietas, tas pierasts)

Paldies par uzmanību!

juris@celotajs.lv

Prezentācijā izmantoti R. Vitkovska zīmējumi, B. Šuvcānes vēsturiskie foto, V. Skujas un J. Ķuzes dzīvnieku/putnu foto, Jāņa Dambīša lībiešu suvenīru foto